

Utredningen om Sveriges insatser i Afghanistan under åren 2002 – 2014 , enligt (Dir 2015:79)

SANNINGEN OM KRIGET MÅSTE FRAM!

Vi hälsar med tillfredsställelse att regeringen har tillsatt en utredning för att utvärdera och granska Sveriges samlade insats i Afghanistan mellan åren 2002 och 2014.

Det är ett mycket angeläget uppdrag. Svenska folket och dess skattebetalare förväntar sig en fullständigt ärlig utvärdering och granskning. Krav har då och då framförts om att en oberoende kommission borde tillsättas för att utarbeta en vitbok om Sveriges förehavanden i Afghanistan och att denna granskning baseras på sanning och objektivitet.

Krav om en granskning och en vitbok har framförts av Svenska Afghanistankommittén, Föreningen Afghanistansolidaritet och av 2013 års socialdemokratiska partikongress.

Det är ingalunda så att den svenska krigsinsatsen har haft ett stort stöd hos svenska folket. Tvärtom! Undersökningar visar att det inte fanns något starkt folkligt stöd för kriget i Afghanistan. En helt annan sak är att insatsen har haft ett majoritetsstöd i Sveriges Riksdag.

De flesta bedömare världen över anser att kriget i Afghanistan är ett enda stort misslyckande. Till och med Afghanistans förre president Hamid Karzai har dömt ut den militära insatsen som misslyckad och menar att Afghanistan idag är ett förött och skändat land. Land efter land har dragit sig ur kriget. Orsaken till detta bör kartläggas av utredningen. Frågan om varför Sverige stannade kvar i Afghanistan med militära resurser måste besvaras.

Afghanistan är idag längre bort från den fasta freden än när kriget började för 14 år sedan. Säkerhetssituationen har t o m försämrats. Dagens situation är på nästan alla områden sämre idag än när kriget startade. Därför är det nödvändigt att utredningen gör en ordentlig granskning av utvecklingen i Afghanistan under krigets alla år; från starten till krigets slut. Vad svenska soldater gjort under kriget och vad kriget resulterat i av dödade och skadade måste tas upp. Korruptionen och knarkhandeln i landet måste speciellt belysas.

Den svenska krigsinsatsens alla kostnader måste seriöst granskas. Många har under resans gång starkt ifrågasatt den totalkostnad som regeringen och Försvarsmakten har lagt fram.

Vi utgår därför som en självklarhet ifrån att Riksrevisionen får i uppdrag att räkna fram de totala kostnaderna.

Det är också viktigt att det svenska krigets kritiker liksom svenska soldater och officerare inbjuds till utredningen för att få framlägga sina synpunkter.

Svenska folket, som av politiker och militärer överraskande och utan offentlig debatt leddes in i Sveriges första krig på nästan 200 år och som betalat de miljarder som kriget hittills kostat, har rätt till en ärlig, allsidig och offentlig granskning av detta krig som bröt vår långa fred. Veteraner från kriget, anhöriga till offren för kriget, alla har rätt till att få veta varför och hur Sverige drogs med i kriget och vad resultaten blivit. De mål för kriget som måste ha funnits skall redovisas och ställas mot uppnådda resultat.

Frågor som en granskning/utvärdering måste besvara framgår av bilagan.

Vi hemställer att denna skrivelse delges till alla utredningens ledamöter, experter, rådgivare och sekreterare.

Stockholm den 4 augusti 2014

Lennart Andersson Palm, professor i historia vid Göteborgs universitet

Marilyn Barden, Svenska Fredskommittén i Stockholm

Bengt Berg, författare och tidigare riksdagsledamot (v)

Ulf Bjereld, professor i statskunskap vid Göteborgs universitet och ordförande i Socialdemokrater för Tro och Solidaritet

Maria-Pia Boethius, journalist och författare

Peter Curman, författare

Anders Davidsson, aktiv inom Svenska Afghanistankommittén

Anders Ferm, tidigare FN-ambassadör och vice-president i FNs Generalförsamling

Gunnar Fredriksson, tidigare chefredaktör på Aftonbladet

Birgitta Hambraeus, tidigare riksdagsledamot (c)

KG Hammar, tidigare Svenska Kyrkans ärkebiskop

Tom Heyman, ledamot i Göteborgs fullmäktige för partiet Vägvalet och tidigare riksdagsledamot (m)

Peter Hjukström, Afghanistankännare

Gösta Hultén, journalist och medgrundare av Svenska Afghanistankommittén

Anders Karlsson, tidigare ordförande i riksdagens försvarsutskott och riksdagsledamot (s)

Lars-Gunnar Liljestrand, ordförande i Föreningen Afghanistansolidaritet

Stefan Lindgren, journalist och översättare

Tomas Magnusson, ordförande Internationella utskottet vid Göteborgs socialdemokratiska partidistrikt och tidigare president i Internationella Fredsbyrån

Ingela Mårtensson, fredsaktivist och tidigare riksdagsledamot (fp)

Thage G Peterson, tidigare försvarsminister och riksdagens talman

Birger Schlaug, tidigare språkrör (mp)

Sören Sommelius, kulturskribent och författare

Lena Sonne, journalist

Carl Tham, tidigare statsråd

Maj Britt Theorin, tidigare nedrustningsambassadör och riksdagsledamot (s)

Margareta Zetterström, författare och journalist

Jan Öberg, docent, freds- och konfliktforskare

Bilaga: Frågor som måste tas upp och besvaras av utredningen:

1. Deltog Sverige med militär expertis i krigsförberedande operationer i Afghanistan månaderna efter 11 september innan mandat gavs av Säkerhetsrådet? Dokument från regeringen visar att sådana förberedelser gjordes med USA. (1),(2),(3),(4)
2. Före riksdagsbeslutet 18 januari 2002 om svensk trupp ställde regeringen krav på insatsen att den inte skulle vara längre än 6 månader, drivas som en ren FN-insats och med deltagande av muslimska stater. Det försäkrades att det enbart handlade om en kort period för att upprätthålla säkerheten i Kabul. Inget av dessa krav uppfylldes. Varför gick Sverige då med, och hur fördes diskussionerna med USA/Storbritannien? (5),(6)
3. Sveriges utrikesminister Anna Lindh sa i riksdagen den 20 november 2001 att hon diskuterat frågan om insatser i Afghanistan med generalsekreterarens särskilda representant för Afghanistan Lahtar Brahimi den 14 november. Lindh meddelade i riksdagen att Sverige diskuterat deltagande i "en multinationell styrka med FN-välsignelse" och sa att Sverige skulle ställa upp i en FN-styrka.(7) Bara tre veckor senare hade USA och Storbritannien i Bonn lagt fram planen för den västledda Isaf-styrkan som inte var en FN-styrka. Visste svenska regeringen redan då att USA och Storbritannien planerade en styrka ledd av väst och inte en FN-insats? Hade svenska regeringen redan den 14 november fått beskedet från Brahimi om att det inte var en FN-styrka? Vilka diskussioner förde regeringen med USA/Storbritannien samt Brahimi i november om en planerad styrka i Afghanistan? Gavs riksdagen den 20 november 2001 en felaktig beskrivning av styrkans ledning och organisering?
4. Den brittiske försvarsministern Geoffry Hoon kommunicerade direkt med försvarsminister Björn von Sydow när Storbritannien tryckte på för att Sverige skulle gå med. Vilken diskussion fördes då och vilka mål ställdes för insatsen? Var det redan på det stadiet klart för USA och Storbritannien att det skulle bli en förlängning av insatsen och en utökning av trupperna? Redan efter två år kom insatsen att ledas av Nato. Framfördes dessa krav från brittiskt håll? Det kan knappast ha varit en överraskning för USA och Storbritannien att Nato skulle komma att ta över.(8)
5. FN-mandatet för insatsen gällde att upprätthålla säkerheten för den nya regeringen i Kabul (senare utvidgat till hela landet). I mandatet har aldrig ingått att slå ned alla motståndsgupper i landet. Det var något som den USA-ledda Operation Enduring Freedom folkrättstridigt ägnade sig åt, så kallad Counter Insurgency (COIN). Wilhelm Agrell har i sin bok "Ett krig här och nu" visat hur den svenska Isaf-insatsen var en del av USAs COIN-operationer.(9) Flera andra

uppgifter har också dokumenterat att svenska Isaf samarbetat med USA om både COIN och capture-or-kill-operationer (10),(11),(12) och deltagit i utomrättsligt dödande av afghaner (targeted killings). Utredningen måste grundligt klarlägga om och i så fall i vilken utsträckning detta har förekommit. Ledningen för Isaf har aldrig velat svara på frågan om hur många afghaner som dödats av de utländska styrkorna. För svenska Isaf har det bara rapporterats sporadiskt om dödade afghaner, men i ett reportage i Dagens Nyheter 25 januari 2014, konstaterades att svenska specialstyrkor dödat "dussintals afghaner". Utredningen måste göra en fullständig sammanställning av dödade afghaner (stridande och civila) som följd av insatser av svenska Isaf. Det bör också kartläggas om Sverige tagit afghanska motståndsmän som fångar, till vem de i så fall överlämnats. Uppgifter om vad som hänt med sårade motståndsmän saknas också. I området där svenska Isaf har verkat (Mazar-e-Sharif) finns flera befolkningsgrupper. Uppgifter har förekommit om att svenska Isaf främst satts in mot byar i den pashtunska delen. Har Sverige ställt sig på ena sidan i lokala etniska konflikter? (13),(14).

6. Då Nato tog över Isaf 2003 kom den direkta ledningen och kommandokedjan att gå från Nato ned till den svenska truppen. Insatsreglerna (Rules of Engagements) som säger hur vapeninsatser får göras beslutas av Nato också för svenska Isaf. Försvarsstaben har på direkt förfrågan(15) förklarat att all operativ ledning skett genom Nato. Då det framkom att svenska Isaf, i strid med FN:s tortyrkonvention, överlämnat en afghansk fånge till den afghanska armén med uppenbar risk för att han utsattes för tortyr svarade dåvarande försvarsministern Sten Tolgfors att svenskarna bara hade att följa Natos order i det fallet.(Sydsvenskan 28 augusti 2009) Utredningen måste klarlägga vilket ansvar den svenska militären har haft för operationerna och om folkrättsbrott begåtts av svenska Isaf.
7. Riksrevisionen konstaterade i sin granskning av Isaf 2011(RiR 2011:14) att kostnaderna för Sveriges deltagande var grovt underskattade. Regeringen har bara redovisat direkta kostnader för insatsen medan alla indirekta kostnader som förberedelser, inhyrning av flygplan, eftervård av soldater, särskild material mm inte tagits med. Riksrevisionen gjorde bedömningen att de totala kostnaderna var flera miljarder högre än vad som uppgetts. Kända ekonomer i väst som Nobelpristagarna Paul Krugman och Joseph Stiglitz har bedömt att totala krigskostnader kan vara minst dubbelt så stora som de direkta kostnaderna.(16) En fullständig redovisning av de totala kostnaderna för den svenska insatsen måste läggas fram. Det är en moralisk anständighetsfråga gentemot de svenska skattebetalarna. Försvarsutskottet har vid flera tillfällen krävt en fullständig redovisning av krigets totala kostnader men inte fått gehör för det.
8. Hemlighetsmakeriet avslöjas och måste upphöra. Sekretessen kring nära nog allt som rör den svenska militära insatsen har varit total. Samtliga incidenter där svenska soldater deltagit i strid är hemligstämplade liksom vilken del svenska Isaf haft i de folkrättsstridiga COIN-operationerna. Utredningen måste nu en gång för alla göra slut på hemlighetsmakeriet och offentliggöra den verkliga informationen

om den svenska insatsen. Allmänheten har rätt att få veta vad svenska soldater har gjort i Afghanistan under 13 år.

9. Natostater som deltog i insatsen i Afghanistan har hänvisat till bindande solidaritet med USA genom artikel 5 i Nato-stadgan. Sverige är ett alliansfritt land utan sådana utfästelser till andra stater. Varför deltog då Sverige? Det var inte FN som bjöd in till Isaf-insatsen det var USA och Storbritannien. Motiven för svenska insatsen har sagts vara att trygga säkerheten i landet men andra motiv har också framförts från de politiskt ansvariga. Det har talats om att skapa demokrati, säkra kvinnors rättigheter, ge flickor rätt till skolgång, förbättrad sjukvård, minska korrruptionen och stoppa opiumproduktionen. Från Försvarshögskolan har forskare offentligt förklarat att insatsens syfte är att Sverige skulle kvalificera sig för kommande internationella insatser tillsammans med Nato. (17) Utredningen måste klargöra vilka de verkliga motiven var för insatsen.
10. Ansvariga politiker i Sverige har ofta hävdats att den militära insatsen är en förutsättning för att det civila biståndet skall kunna verka i Afghanistan. Isaf upprättade Provincial Reconstruction Teams (PRT) med uppgiften att länka samman den militära insatsen med den civila hjälpverksamheten. Flera frivilligorganisationer och även den Svenska Afghanistankommittén (SAK) har hävdats motsatsen, den utländska militära närvaron diskrediterar de civila hjälporganisationerna om de på något sätt förknippas med eller misstänks samverka med militären. Utredningen måste kritiskt granska påståendena om det positiva med den militära insatsen för det civila hjälparbetet och göra det med medverkan av en oberoende part som SAK har krävt. (18)
11. Utredningen måste göra en allmän utvärdering av kriget och den svenska insatsen och ställa detta mot situationen i Afghanistan idag. Säkerhetsläget är enligt de flesta bedömare sämre än då kriget startade. Vi vet att offren för kriget aldrig varit större än under 2014.(19) Opiumodlingen och knarkhandeln har under den utländska ockupationen ökat dramatiskt och korrruptionen är utbredd(20) Kvinnornas situation i Afghanistan är inte på något avgörande sätt förbättrad. Den allmänna bedömningen av läget i Afghanistan idag måste ställas mot målen för den utländska insatsen. Vilka mål sattes för insatsen 2002? Har nya mål preciserats senare? Har målen utvärderats under det 13 år långa kriget?

Noter:

1. Två veckor efter 11 september (2001-09-26) skriver Försvarsdepartementet en PM: "Svenska militära möjligheter att delta i en koalition mot terrorism?" Där anges planering utifrån att Sverige skall delta med militär insats i en global koalition. Nato-standard antas gälla för enheterna för att säkra samverkan med andra stater. Det handlar om ledning, ingenjörskompani, militärpolis kompani fältsjukhus och transportflyg. Det nämns inte var operationerna skall sättas in

2. I ett uppföljande PM från 9 november är det förtydligt att insatsen gäller Afghanistan. Förutsättningen anges som att "Sverige får en förfrågan att delta i en större, multifunktionell FN-insats i Afghanistan".
3. Den 24 oktober 2001 hade statssekreteraren vid Försvarsdepartementet erbjudit två enheter experter om vardera 12-13 man från FOI (Totalförsvarets forskningsinstitut) till den amerikanska koalitionen mot terrorism (PM 2001-11-07). PM:et ställer en rad synnerligen relevanta frågor: finns FN-mandat, kan experterna arbeta inom ramen för ett amerikanskt militärt etablissemang "i närheten av det nu aktuella insatsområdet", vilka särskilda avtal fordras? PM:et avslutas med att amerikanska ambassaden vill träffa departementet den 8 november för att diskutera detta vidare. Protokollet från det mötet är hemligstämpelat. Det är viktigt att hemligstämpeln tas bort.
4. Försvarsmakten har i en PM 12 december 2001 angett att man kan sända en förberedande styrka till Afghanistan den 22 december 2001 (Försvarsdepartementet 2001-12-18)
5. Den 27-29 december 2001 deltar den svenske militärattachén i London i den brittiska planeringskonferensen för Isaf. Två svenska officerare skall placeras vid britternas taktiska högkvarter för operationerna. Sverige understryker att åtagandet ej sträcker sig längre än till 30 april 2002.
6. Inför säkerhetskonferensen i München sammanfattar Försvarsdepartementet den 28 januari 2002 Sveriges synpunkter på insatserna och utvecklingen framöver: Sverige deltar nu med 45 man under brittisk ledning. Ingen planering finns för en fortsatt större truppinsats. Sverige kan dock sätta in mer personal i icke direkt militära uppgifter. Sverige refererar till rapporter bl a från EU:s representant för Afghanistan, Francis Vendrell, där det talas om ökning av styrkorna till 30 000 man efter Isaf (som vid den här tidpunkten uppgick till 3000 man) och ställer frågan om det då blir en FN-ledd operation och om muslimska stater skall medverka.
7. I riksdagen den 20 november 2001 hänvisade utrikesminister Anna Lindh till samtal med Lahtar Brahimi den 14 november, "Vi diskuterade också frågan om en militär insats, där det behövs både en afghansk trupp och, efter överenskommelse med Afghanistans ledare, en multinationell styrka med FNs välsignelse från frivilliga och lämpade länder." Folkpartiets Lars Leijonborg reagerade på utrikesministerna tal: "Jag är lite förvånad över regeringens passiva formuleringar när det gäller svensk medverkan i en FN-insats. Först och främst talar utrikesministern om en styrka med med FNs välsignelse. Jag tror att vi skall utgå från att den militära styrka som mycket snabbt måste komma på plats ... en utgångspunkt i Brahimiplanen, är en FN-styrka. Min uppfattning är att Sverige självklart ska vara med i den styrkan." Anna Lindhs svar till Leijonborg skiljde sig från vad hon nyss sagt. Nu framhävde hon FNs roll: "Vad Brahimi

efterfrågar just nu är just grannländer och muslimska länder. Jag tycker att vi här liksom i andra frågor skall låta FN ta ledningen...Om det efterfrågas militära resurser även för andra är det klart att vi kan ställa upp i en FN-styrka.”

8. Riksdagen tar den 18 januari 2002 beslutet enligt regeringens förslag att skicka en trupp om 45 man under högst 6 månader. Samma dag sänder brittiske försvarsministern Geoffrey Hoon ett personligt tackbrev till svenska försvarsministern Björn von Sydow och tackar för det svenska beslutet. I sitt svarsbrev den 24 januari berömmar von Sydow britterna för den snabba processen att bara en månad efter Bonn sätta upp styrkan.
9. Wilhelm Agrell hävdar i boken "Kriget här och nu" att regeringen vilseledde riksdagen när den inte informerade om hur USA ändrade Isaf:s insatsregler från fredsoperation till upprorsbekämpning, från patrullering och självförsvar till anfall
10. Webbtidningen SPIEGEL av den 28 december 2014: In Afghanistan, Germany is a member of the "14 Eyes" intelligence-sharing group. In addition to the Anglo-Saxon countries, the group includes Italy, Spain, Belgium, the Netherlands, Denmark, France, Sweden and Norway. These countries operate their own technical platform in Afghanistan code-named "Center Ice," which is used to monitor and exchange data. According to a 2009 NSA presentation, Center Ice was not just used to share intelligence about mobile phone conversations, but also information about targets.
11. Tack vare Gustav Fridolins reportage i TV4 " Vem räknar döda afghaner?" 2009 blev det känt att en afghansk byledare i byn Boka hade dödats på svensk order den 12 september 2006.
12. I Expressen 11 mars tar upp ett dokument som beskriver hur svenska Isaf slår till mot misstänkta motståndsmän i deras bostad under natten.
13. Pelle Sunvisson i tidskriften Afghanistan.nu 1/2015: "I de svenska stridsrapporterna är det ett område som står ut. Det är i ett område väster om Mazar-e-Sharif dit allt mer av den svenska insatsen kom att koncentreras. Området kallas ofta för pashtunfickan. Som namnet avslöjar är det en plats dominerad av pashtuner. Med sina forna fiender på guvernörsposten och inom stora delar av polisen och armén är det kanske inte så konstigt att pashtunerna inte godtog det nya styret. Mer förvånande är att svenskarna inte gjorde kopplingen."
14. Wilhelm Agrell, forskare och professor i underrättelseanalys beskriver bristerna på slutsatser i sin bok "Ett krig här och nu"(sid 267). "Den syn på 'problemområdena' som framträder i de svenska rapporterna är rent teknisk

och redovisar inte några försök att förstå förhistoria och sammanhang... Ingenstans snuddar man ens vid frågan om dessa beskrivna nätverk eller orosstiftare skulle kunna åtnjuta aktivt eller passivt stöd från delar av lokalbefolkningen eller om delar av denna snarare upplevde de afghanska säkerhetsstyrkorna, som ett lika stort eller större hot. Hela denna fråga tycks utgöra en vit fläck inte bara i det svenska materialet utan generellt i Isafs COIN-strategi.”

15. Forsvarsmaktens Högkvarter har formellt bekräftat att Nato bestämmer. Det sker i ett skriftligt svar 14 mars 2012 (beteckning 17511:54865) på en fråga om hur man hanterat en rapport från svenska militärer som rörde organisering av milis i norra Afghanistan. Högkvarteret skriver att man inte har någon anledning att befatta sig med rapporten från de svenska militärerna. Det rörde sig om en rapport "som gått helt i Isaf:s befälkedja". Vidare förklarade Högkvarteret att den svenske befälhavaren inte hade någon som helst behörighet att fatta beslut om de militära operationerna. Den armétaktiske chef som leder den svenska kontingenten har endast uppgifterna att leda "personaltjänst och logistik" och "leder alltså ingen operativ verksamhet". Den ligger istället på Nato. Sverige har bara "ställt militärt bidrag till Nato och Isaf:s förfogande" .

16. Stefan Lindgren SvD Brännpunkt 17 maj 2011: ” Hur är det då med krigets kostnader för Sverige? Här har alliansregeringen gjort allt för att dölja dessa. Sedan 2008 redovisas endast särkostnaderna för den svenska Afghanistanstyrkan. Det innebär att inget av följande medräknas:

- Inköp av krigsmateriel som köpts tidigare eller köpts inte exklusivt för Afghanistaninsatsen.
- Stamanställdas löner och personalkostnader.
- Investeringar i transportkapacitet. (Sveriges delägarskap i Natos C17-plan kostar Sverige 1,5 miljarder kronor under 2009–2012. Driftskostnaden 260 miljoner kronor per år ska Sverige betala i 20–30 år som är flygplanens livstid. Totalt landar notan på cirka 6,7 miljarder på 30 år.)
- Inte heller ingår de långsiktiga kostnaderna för ersättningar till efterlevande, vård av soldater som skadats eller invalidiserats i Afghanistan etc.” ...

”Om vi antar att förhållandet mellan de officiellt redovisade (sär)kostnaderna och de faktiska kostnaderna är detsamma som i USA, som tillämpar samma redovisningsprinciper skulle den svenska kostnaden för att delta i Afghanistankriget hittills inte vara de cirka 7 miljarder kronor som anslagits i budgeten utan snarare 33–35 miljarder kronor.”

17. Pierre Schori återger i sin bok "Vägen ut ur Afghanistan" en skrivning av Carl Bildt tillsammans med Natos generalsekreterare Anders Fogh Rasmussen i Washington Post 8 januari 2010 där han säger att Sverige skall hjälpa USA i Afghanistan och att USA kan räkna med Europa som allierad partner och vapenbroder. Robert Egnell, strateg på Försvarshögskolan, skrev i Dagens Nyheter 13 oktober 2010: "Ett av de främsta skälen till att den svenska militära insatsen i Afghanistan var att vi ville uppfattas som en trovärdig aktör inom internationell säkerhet, inte minst i USAs ögon." Gunnar Åselius professor vid Försvarshögskolan, förtydligar ytterligare: "Även om det är värdefullt och viktigt att man kan bidra till ett bättre liv för människorna så är det inte ett syfte man är beredd att offra svenska liv för i Sverige. Det som är viktigt för Sverige är att styrkan skapar ett sorts inflytande för Sverige. Det skapar en bild av Sverige som en del av en västlig allians och det är det som är viktigt för Sverige. Dom här soldaterna är i Afghanistan för Sveriges skull inte så mycket för Afghanistans skull. Att det är så vet alla här i huset (Försvarshögsskolan). Men det är någonting som kan vara svårt för svenska politiker att tala öppet om med det svenska folket för det är inte så vi är vana vid att se vår försvars- och utrikespolitik." (Radioprogrammet God morgon, världen! 24 oktober 2010) . Liknande förklaringar har kommit också från företrädare för Natostater.

Tysklands förre regeringschef Gerhard Schröder uttalade i en intervju för Der Spiegel att man för tyska folket måste lägga till också humanitära syften med interventionen: " Spiegel: Ni nämnde också skolor för flickor som ett av skälen för uppdraget i Afghanistan. Behöver vi i Tyskland en moralisk komponent för att rättfärdiga krig då realpolitik inte är tillräckligt? Schröder: Ja, att bara hänvisa till Nato-fördraget skulle ha varit för abstrakt. Vi var tvungna att argumentera att målet var att stoppa terrorister och förtryckare." Spiegel Online 1 april 2013.

I Tomas Bertelmans utredning om Sveriges militära samarbete med Nato och andra redovisas också ett motiv för svenska Isaf: "I och med avvecklingen av Isaf förlorar Sverige en av sina främsta plattformar för politisk dialog med Nato och för en utvecklad partnerrelation. Utan deltagande i en större Natoled operation försvinner delvis tillgången till den standard som ligger till grund för utvecklingen av vår militära förmåga och interoperabilitet". Fö 2013:B sid 127

18. Svenska Afghanistankommitténs ordförande Anna-Karin Johansson: " Svenska Afghanistankommitténs inställning och erfarenhet är klar: att samverka med militären i Afghanistan hade inneburit stora risker för våra anställda. SAKs neutralitet hade ifrågasatts, det som är grundbulten i att vi kan verka och bygga ett förtroende. Av den anledningen har SAK hållit sig på armlängds avstånd från den internationella militära insatsen. Att andra utvecklingsaktörer har samverkat nära med militära strukturer har bara det inneburit svårigheter för SAK. Internationella organisationer ses med misstänksamhet av många och våra avsikter ifrågasatts. Redan när COIN-strategin lanserades i Afghanistan varnade

många organisationer för denna utveckling. Den grunda analysen som gjordes av företrädare för såväl svensk som internationell militär vid seminariet stärker mig i övertygelsen att denna fråga måste tas upp på hög politisk nivå, såväl i Sverige som internationellt, annars riskerar vi att skapa en situation där humanitära insatser och utvecklingsinsatser i konfliktområden försvåras avsevärt. En genomlysning av hela insatsen, såväl den svenska som den internationella, behöver göras av oberoende part. Det arbetet behöver påbörjas snarast." Seminariet "International operations – lessons learned and the way forward" 23 oktober 2014.

I Asia News 25 november 2010 citeras en talesperson, Laurent Sallard, för paraplyorganisationen för 106 utländska och lokala NGOer i Afghanistan: "Oberoende hjälpgrupper som verkar i Afghanistan distanserar sig i ökande grad från den USA-ledda koalitionen och försöker forma en säkerhetsöverenskommelse med motståndet och satsar på att visad neutralitet kommer att skydda dem under det intensiva kriget."

19. Time.com 18 februari: Ökade krigshandlingar på marken ledde till det högsta antalet civila offer i Afghanistan sedan räkningen började 2009. FN meddelade att man dokumenterat 10 548 civila offer 2014 varav 3700 dödade en ökning med 25% jämfört med året innan. "I samhällen över hela Afghanistan har ökade markstrider mellan parterna i konflikten och fler attacker med vägbomber krävt ett tungt pris för de civila afghanerna." sa FNs speciella sändebud för Afghanistan Nicholas Haysom. "Ökningen av antalet dödade och skadade år 2014 vittnar om misslyckandet att uppfylla löftena att skydda afghanska civilbefolkningen."
20. Flera rapporter har under årens lopp skrivit om den alltmer ökande opiumproduktionen. Ett exempel är från Xinhua News 15 maj: De Nato-ledda anti-drogoperationerna i Afghanistan har resulterat i motsatsen mot vad man ville åstadkomma sa i torsdags Victor Ivanov, chef för den ryska federala narkotikakontrollen. "Historiskt, under talibanernas styre drogs opiumodlingen ned till en åttondel. Under (Natos) Operation Enduring Freedom-operationer har odlingen blivit 30 gånger större", berättade Ivanov vid en internationell konferens mot narkotika. "Sedan starten av Operation Enduring Freedom i oktober 2001 har drogproduktionen i Afghanistan rusat i höjden på ett katastrofalt sätt" skrev Interfax nyhetsförmedling som citerade Ivanov. Den afghanska administrationen räknas som en av de mest korrupta i världen och Afghanistan rankas som nr 172 av 174 stater i 2014 Transparency International Corruption Index.